

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt XVIII. Vtrum præuentio causæ facta contra debitorem principalem,
afficiat fideiussorem? & an dicta de fideiussore locum habeant in correo.

...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

omnium casuum, qui in hac quæstione contingere possunt ratione præuentionis iudicialis. Primus casus est, si post remissam à patre iniuriam, filius agere velit, male agit ut dictum est supra numer. 13, & per consequens ex tali actione filij, nulla potest nasci præuentionio, quia nulliter agens non præuenit, ut sæpe diximus.

- 17 Secundus casus est, si in actione iniuriæ quæ ad patrem spectat, seu cuius exercitium est apud patrem, pater ipse præuenit, talis præuentionio valida est, ita ut filius postea agens huiusmodi præuentione afficiatur. Sed si filius velit hoc casu præuenire patrem, huiusmodi præuentionio nihil operatur, nec ualeat in præiudicium patris. Quod adeo verum est, ut si filius hoc casu aliquas fecerit expensas, pater filio illas refarcire minime teneatur, ex notatis per Farinac. de accusat. quæst. 13. num. 6. & faciunt tradita per nos parte 1. cap. 19. num. 7. & ibidem num. 5. Vincent. de Franch. decis. 382.
- 18 Tertius casus. Si filia familias pro dote aduentitia iudicio sine patris consensu experietur, in casibus in quibus ille necessarius est, talis actio non inducit præuentionem, nisi superueniente patris rati habitatione, vel consensu: cum ipsa nulliter agat; ergo nulla ex tali actione præuentionio oriri potest, iuxta regulam sæpius iteratam.
- 19 Quarto. Si pater præuenit, in casibus in quibus actio iniuriarum filio competit, etiam si duæ sint actiones, tamen cum ex eodem fonte, eademque causa proueniant & originem ducant, coram vno eodemque iudice res tractanda est, ne causæ continentia diuidatur, ut probatur ex traditis supra cap. præcedentis. §.
- 20 Quinto, eadem ratione, intelligenda est doctrina Bartoli in d. leg. si qui iniuriam ff. de iniur. quia licet quando reus, qui non habet in ære, puniendus est in corpore; hoc tractari possit, & terminari in eodem vel diuerso iudicio; tamen semper idem iudex adeundus est, ne continentia causæ diuidatur, cum agatur de punitione eiusdem criminis, & negotium ab eodem fonte procedat: ex notatis dicto cap. 16. numero 5.

CAPVT XVIII.

ARGVMENTVM.

Utum præuentionio causæ facta contra debitorem principalem, afficiat fideiussorem? & an dicta de fideiussore locum habeant in correo. Et quando lite præuenta per principalem debitorem, fieri possit executio vel alia processura aduersus fideiussorem. Et an ex proprio capite, seu privilegio, fideiussor iurisdictionem iudicis præuenientis declinare possit. Quod multis modis declaratur cum limitationibus requisitis.

SVMMARIVM.

- 1 Præuentionio facta contra principalem, non impedit quin agatur contra fideiussorem regulariter, & contra: quod toto hoc cap. explicatur.
- 2 Litis pendencia contra principalem vel vnum ex cor-

reis, non impedit, quin contra fideiussorem, aut alium correum agatur.

- 3 Quando per executionem factam contra principalem, plene satisfactum est creditori, non potest agere contra fideiussorem.
- 4 Idem si stylus, aut consuetudo Curie esset in contrarium.
- 5 Si principalis debitor obtineat inhibitiones, etiam nomine fideiussorum, utrum tales inhibitiones sustineri possint.
- 6 Pendente rescissione contractus, potest fieri inhibitiio de turbando fideiussores.
- 7 Multa possunt fideiussori competere exceptiones, quæ non suffragantur principali.
- 8 Exceptio cessionis bonorum facta per principalem, non prodest fideiussori.
- 9 Fideiussores, utrum extra proprium forum conueniri possint.
- 10 Fideiussor Doctoris, utrum coram Iudice Doctorum possit conueniri, & conuenius forum declinare? intellige ut ibi.
- 11 Si unus ex pluribus fideiussoribus, qui non renunciant beneficio diuisionis, velit obtinere inhibitiones de ipsum conueniendo ultra suam ratam partem, contra Doctorem, aut alium habentem fori privilegium, non tenetur sequi forum illius privilegii.
- 12 In materia præuentionis, si fideiussor agat contra creditorem, non impeditur creditor agere contra ipsum coram Iudice ipsius fideiussoris competente, quem ex pluribus elegerit. Idem de electione Notarij.
- 13 Fideiussor agens, est tamen verè & originaliter reus.
- 14 Explicantur dicta supra parte 1. capite 8. numero 4.
- 15 Laicus per Clericum diffamatus, conueniendus est coram Iudice laico.
- 16 Laicus fideiussor Clerici, debet conueniri coram Iudice laico; secus est in Clerico fideiussore laici. Vel nisi causa continentia aliud exigat.
- 17 Exceptiones personales rei coherentes; quæ competunt principali debitori, possunt opponi per fideiussorem.
- 18 Continentia causæ quandoque exigit, ut causa fideiussoris coram eodem Iudice causæ principalis terminetur.
- 19 Exceptio litis pendencie cum principali, videtur realis, & rei coherens.
- 20 Fideiussor qui se omnibus Curijs submisit, potest etiam coram non suo Iudice conueniri.
- 21 Fideiussor exceptioni præuentionis renunciare potest.
- 22 In obligatione Camerali, præuentioni renunciatur.
- 23 Quando fideiussori competit exceptio discussionis, utpote quia illi non fuit renunciatum, causa illius dicitur habere connexitatem cum causâ principalis debitoris.
- 24 Separatio primi iudicij non admittitur, quando per illud nascitur exceptio rei iudicate quoad secundum.
- 25 Regula, quod præuentionio contra principalem non obstat agenti contra fideiussorem, vera est, sed multas patitur exceptiones.
- 26 Præuentionio contra principalem suspendit actionem contra fideiussorem in obligatione conditionali.
- 27 Exceptio non numerata pecunia, opposita per principalem, impedit actionem contra fideiussorem, donec super eâ cognitum fuerit.

- 28 Exceptiones reales per principalem opposita, impediunt ne agatur contra fideiussorem, quarum hic exempla proponuntur: & hoc potius ex natura iudicii praeiudicialis quam in vim praeventionis.
- 29 Quod cautela ut possit fideiussor, ad impediendum ne conveniatur pendente lite contra debitorem principalem.
- 30 Debitor principalis potest obtinere lite pendente inhibitiones de molestando eius fideiussores.
- 31 Intellige, ut hoc procedat quando ius fideiussoris habet connexitatem cum exceptionibus debitoris principalis.
- 32 Praeventio quoad principalem debitorem prodest fideiussori evictionis.
- 33 Idem dicendum est de fideiussore indemnitate.
- 34 Lata sententia absolutoria in favorem principalis fideiussor molestari non potest.
- 35 Intellige, ut hoc procedat quando absolutoria lata fuit ex eo quod illud quod petebatur non erat debitum, secus si ex eo quod non fuerat probatum.
- 36 Sententia lata absolutoria ob privilegium coherens personae debitoris principalis, non impedit quin agatur contra fideiussorem.
- 37 Pendente excussione contra principalem, non agitur contra fideiussorem qui excussionis beneficio non renunciavit.
- 38 Quando quis se obligavit uti principalis, non potest opponere exceptionem nullitatis obligationis principalis debitoris.
- 39 Sententia lata contra principalem, mandatur executioni contra fideiussorem iudici absque nouo processu.
- 40 Quomodo sit verum, causam principalis & fideiussoris esse connexam.
- Causa principalis & fideiussoris indemnitate quando inducat praeiudicium & quando nullitatem.
- 41 In quibus casibus verum sit dicere causam principalis esse praeiudicalem causae fideiussoris.
- 42 Fideiussor pro pena non potest conveniri pendente lite super eo utrum pena debeatur.
- 43 Exceptio rei iudicatae non est de coherentibus rei, ideo non nocet fideiussori semper, quod contra principalem debitorem iudicatum est.
- 44 Litis praeventio contra unum ex correis, utrum iuret alium correum, aut illi noceat, dum agitur de pluribus reis debendi. Vel etiam sententia contra unum lata.
- 45 Laicus habens causam connexam cum causa clerici, veluti in societate, & similibus causis coram Ecclesiastico iudice, conveniendus est.
- 46 Notarius qui scribere cepit coram Iudice in cuius tribunali habet officium non debet removeri quamdiu lis durat.
- 47 Si agatur de duobus reis debendi qui sunt suppositi diversis iudiciis, tota causa nihilominus coram eodem iudice ratione continenti tractanda est.

VIDAM creditor cum contra suum debitorem coram certo iudice egisset, voluit deinde agere coram alio iudice competenti contra fideiussorem. Quaesitum fuit utrum causam hanc coram alio iudice adversus istum fideiussorem prosequi posset, an vero tota causa coram eodem iudice qui contra principalem debitorem praevenerat, tractanda esset.

Regula & resolutio generalis est, causam contra debitorem principalem ceptam, non producere effectum praeventionis contra fideiussorem: nec e contra, ceptam contra fideiussorem impedire quominus lis intentari possit coram alio iudice contra

principalem. Quod probatur primo Argumento ducto a litispendentia ad praeventionem, quod validum esse supra demonstravimus, cap. 14. num. 15. ¶ Siquidem litispendentia inter creditorem, & unum ex fideiussoribus, vel unum ex correis debendi, non impedit quominus ipse creditor agere possit contra alium seu fideiussorem seu correum, non obstante lite cepta contra alios; & contestata l. reos 23. C. de fideiuss. Bald. in l. fin. Cod. eod. tit. Bart. in Authent. hoc ita n. 22. C. de duob. reis. Guid. Pap. decis. 348. cum aliis citatis per Cancr. lib. 2. var. resolut. cap. 5. n. 48. nouae impressionis. Eiusdem sententiae fuit, Lancell. in tract. de auct. part. 1. cap. 3. n. 158. & sequentibus & part. 2. cap. 20. n. 6. ubi ex Petro Duenn. regul. 276. in verb. executio, & Rebuffo, in constit. Reg. tom. 1. tit. de licetis obligat. art. 11. gloss. 3. num. 26. hoc limitat variis modis. Et primo ut non possit agi contra fideiussorem, si per executionem factam contra principalem debitorem fuerit plenè satisfactum creditori, Ang. in l. qui restitueres, col. 1. ff. de rei vend. Intellige ut hoc verum sit, quatenus creditori per debitorem principalem facta fuerit actualis satisfactio: nam alias non impediretur agere contra fideiussorem, l. in l. 1. ff. si quis ius dicen. non obtemp.

Secundo limitat, ut non procedat quando conventio, vel consuetudo, aut stylus Curiae, esset in contrarium.

Tertio non habet locum, nisi quando inhibito, ipsos quoque fideiussores comprehendit, quae tamen laxari, vel laxata sustineri non potest, nisi quando causae debitoris principalis & fideiussoris, essent inuicem connexae, Lancell. de auct. dicta limit. 6. in c. 20. numero 18. post Decium, cons. 33. per tot. maxime col. 3.

Quarto, non habet locum, quando pars egit ad nullitatem, rescissionem, vel cancellationem contractus, & curauit inhiberi creditori de faciendo aliquas executiones tam contra ipsum, quam contra eius fideiussores, tunc enim donec inhibitiones fuerint cassatae, illis obediendum esset, ut dicit Rebuff. de litter. obligat. artic. 11. gloss. 3. n. 31. Vtrum autem huiusmodi inhibitiones sustineri possint, de faciendo executiones pendente rescissione intentata, in terminis iuris communis seu statuti nostri Auenionensis, diximus supra, p. 1. c. 18.

Præterea, quia fideiussori plures competere possunt exceptiones & defensiones, quae non competunt debitori principali, & e contra, veluti si debitori competat exceptio beneficii competentiae, ne scilicet conveniri possit nisi quatenus facere potest, & deducto ne egeat; huiusmodi exceptio quamvis competat debitori principali, non tamen competit fideiussori, quia personae cohaeret, l. fideiussor. l. Sancimus, ff. de re iudic. ¶ Eadem est ratio exceptionis cessionis bonorum factae per principaliter obligatum, quae non prodest fideiussori, quia personalis est, ut explicat Francisc. Mart. part. 1. decis. 313. num. 2. de quo per Aretin. in fin. s. In tit. de action. n. 10. & de replicat. in §. finali, Bald. in l. tam & mandatori, de non numer. pecun. & per Cyn. in l. quoties C. de precib. Imperat. offerend. Alex. de Imol. in l. alias ff. solut. marim. Sed tamen quoad dictam exceptionem Competentiae, si illa competeret principali debitori erga creditorem, (veluti quod ageretur de fratribus, inter quos locus est beneficio Competentiae seu exceptioni. Deducto ne egeat, secundum veritatem & antiquiorem sententiam, de qua Thesaur. decis. 119. Caroc. de except. cap. vigesimoquinto num. sexagesimo quinto) tunc ista exceptio, licet non extendatur ad fideiussorem, quia beneficium est personale, si tamen

fideiussor ita regressum haberet contra suum principalem, ut contra ipsum solidum exigere posset; tunc exceptio ipsi quoque fideiussori prodesse, ne damnum indirecte contra principalem reflecteretur, & beneficium legis ipsi infructuosum remaneret, Caroc. *de except.* 25. n. 139. & n. 142. *versic. Declaratur autem.* Ideo hoc casu datur cautela fideiussori, ut si forte nomine personarum, aduersus quas principalis debitor beneficium competentiae opponere potest, conueniatur in solidum, tunc ipsi debitori principali denunciet litem & molestias, ut ipse, exceptionem huiusmodi, ex personâ suâ obiciat, dicendo suâ interesse, ne fideiussor in solidum conueniatur, cui aliâs mandati iudicio solidum soluere teneretur, & ita beneficium legis sibi remaneret inutile: ut ostendit Hering. *in tract. de fideiussorib.* cap. 27. parte 4. numero 80. & 81.

9 Præterea, & tertio, quia si fideiussores conueniendi essent coram eodem iudice, coram quo causa principalis fuit præuenta, possent cogi ad comparandum extra proprium forum sui domicilij, quod tamen concedi non debet: per text. in *Novell.* 53. *de exhibend. reis.* Vvesembec. *in paratit. tit. de iudic.* n. 16. in fine. Henric. *in dicto tract. de fideiuss.* cap. 23. num. 13.

10 ¶ Vnde fideiussor Doctoris, vel scholaris, si coram Rectore, seu Primicerio Vniuersitatis conueniatur, potest forum declinare, petendo se ad suum iudicem remitti: ut ex Rebuff. *de privileg. Scholar. privileg.* 152. in 2. limit. tradit Hering. *dicto cap. 23. num. 14.* Quod limitandum est, ut non procedat quando agitur de Conservatoribus Iudicibus, coram quibus Doctores & scholares habent privilegium trahendi reos conuentos, prout habet Avenionensis Vniuersitas ex bullis summorum Pontificum. ¶ Quo privilegio cessante, si plures sint vnus Doctoris, scholaris, vel alterius privilegiati fideiussores, & vnus ex ipsis, velit obtinere inhibitiones, ne conueniatur nisi pro sua rata parte, potest illas obtinere coram iudice suo, neque tenetur illas petere à iudice sui aduersarij, ut *ibidem* dixit Hering. *dicto cap. 23. num. 16.* ex Capyc. *dec.* 18. n. 3.

12 Hæc quidem vera sunt, generaliter loquendo. Sed si de præuentionis effectu tractetur, verius est inhibitiones ad instantiam fideiussoris, contra debitorem executioni demandatas, illi non obesse, quo minus eundem fideiussorem coram iudice sibi beneuiso, spreta illa fideiussoris præuentione, obtinere possit, dummodo iudex ille sit comperens respectu fideiussoris. Ideo si fideiussor plures habeat iudices competentes coram quibus conueniri possit, electio vnus ex illis pertinet ad creditorem, sicuti etiam vnus ex pluribus Notariis coram illo iudice officium habentibus. ¶ Quia licet fideiussor creditorem in agendo præuenerit, tamen præuentione illa viribus caret, cum non proprie actoris vice fungatur (illo casu) fideiussor, quin potius sit reus originarius. Est quidem actor in primo citationis termino, sed in litis prosecutione, reus. Ideo creditor agens tenetur sequi forum fideiussoris, sed non tenetur causam prosequi eodem Notario scribente, quia cum sit actor, ad eum pertinet electio Notario, qui in illa causa scribat secundum regulas aliâs per nos traditas, in prima parte huius tractatus. Eadem ratione, cum fideiussor hoc casu sit reus originarius, coram vno ex pluribus suis Iudicibus competentibus conueniendus est; sed inter illos plures, creditor vnum quem maluerit eligere poterit, non obstantem præuentione fideiussoris suam exceptionem per modum

14 actionis proponentis. ¶ Et ita intelligenda sunt quæ nos aliâs breuitati studentes non sic explicauimus, parte 1. huius tractatus. cap. 8. numero 4. ex doctrina Gratian. *discept.* cap. 85. & D. Argel. *de leg. contra dict. quest.* 3. num. 190. Couarr. *lib. 1. var. resol.* cap. 18. num. 6. Soc. Sen. *consil.* 94. vol. 3. Quod etiam nos præmonuimus in nostris questionibus, *beneficialibus* parte 1. cap. 20. num. 6. 7. & 8. & optime faciunt tradita per Hector. Capyc. *Latr. decis.* 89. per totam. ¶ Addatur Cyriac. Nig. *controuers.* 161. maxime num. 3. Vbi dicit quod laicus per Clericum diffamatus conueniendus est coram Iudice laico, quamuis ipsemet laicus in iudicio diffamationis Clericum citari fecisset, post Couarr. *lib. 1. var. resol. d. cap. 18. ante n. 6.* & alios per eum citatos.

Similiter laicus fideiussor Clerici, conueniendus est coram iudice seculari, nec opponere potest fori declinatoriam exceptionem, ex persona Clerici, Quia hæc exceptio declinatoria est merè personalis, ideo non inuat fideiussorem, nec illi nocet, Cæf. *de Grass.* in tract. *de effect. Cleric. effect.* 1. num. 988. & 989. Hering. *de fideiuss. quest.* 23. num. 15. Surd. *consil.* 396. num. 21. 22. & 23. Clericus quoque fideiussor laici coram suo iudice, nempe Ecclesiastico conueniendus est, Barbof. *de iure Ecclesiæ.* *conuers. lib. 1. cap. 39. §. 2. numero 125.* de Grass. *dicto effect.* 1. num. 1008.

Quamquam, & exceptiones personales competentes debitori principali, comperant etiam fideiussori, quando non sunt tales simpliciter, sed sunt personales, rei coherentes: ut post Imol. in leg. *ex persona.* ff. *de fideiussor.* tenuit Rotâ, *decis.* 300. numero 8. parte 7. recentior. Vbi exceptiones istæ vocantur mixtæ, quia personæ competunt, ratione bonorum.

Hæ resolutiones quamuis multis narrantur rationibus & autoritatibus, tamen dubitabiles videntur ex multis. Et primo ex iis quæ notat Pacian. in tractat. *de probationib.* lib. 1. cap. 26. num. 45. & 46. Vbi dicit causam fideiussoris eodem contextu tractandam esse cum causâ principalis debitoris, ne continentia causæ diuidatur. Quod sequutus videtur Hering. in dicto tractat. *de fideiuss.* cap. 23. numero 38. asserens ita in Camera Imperiali fuisse iudicatum.

Secundo videtur, quod exceptio litis pendentiæ inter principalem debitorem & creditorem sit iudicanda realis, seu rei coherens, ad tradita per Mantica. *de iur. & ambig. conuent.* lib. 16. tit. 15. num. 19. præsertim si fideiussor exceptioni litis pendentiæ, vel excussionis minime renunciauerit: per ea quæ tradit Bald. in l. fin. *Cod. de fideiuss.* Pek. *de iure ssiend.* cap. 4. num. 9. ¶ Aut si fideiussor omnibus Curis in forma requisita non se submiserit. Stante enim huiusmodi submissione & obligatione, potest coram iudice etiam non suo conueniri: Cartar. *dec. Rotæ Gemens.* 6. per tot. cum pluribus aliis quos citat Hering. in dicto tract. *de fideiuss.* cap. 23. num. 17. & 44. ¶ Aut si legis vbi ceptum ff. *de iudic. dispositioni*, minime renunciauerit; quod fieri posse post multos tradit Hering. *dicto cap. 23. num. 44.* Mandos. *de inhib.* 993. num. 5. Galerac. *de renunciat.* cap. 145. per tot. ¶ Vnde in obligatione Camerali non habet locum exceptio præuentionis, seu dicta leg. vbi ceptum. Galerac. *ibid.* num. 5. Et stante huiusmodi obligatione non est dubitandum, quin creditor qui cepit agere contra vnum ex pluribus obligatis, possit, non obstantem præuentione & litis pendentiâ, contra ipsum aliud nouum & separatim iudicium aduersus alium coceptum debendi proponere, & prosequi: Zach. ad Gallef. *de obligat. Camer. quest.* 11. num. 12. in fine.

Sed

13 Sed cessante ista obligatione, renunciatione, vel submissione, videtur quod causa contra principalem debitorem intentata, connexitatem habeat cum ea quæ intentatur vel intentari potest contra fideiussorem. Siquidem cessantibus dictis circumstantiis renunciationis, submissionis, & similibus, non posset fideiussor convenire nisi facta prius debitoris principalis excussione. §. si quis igitur *Authent. de fideiussor.* ex qua desumitur text. in *ambros. present. C. cod. titul.* iuxta ea quæ *ibidem* DD. copiosius exponunt, necnon Mantica *de tacit. & ambig. convent. lib. 16. cap. 16. per tot.* Unde, lite pendente contra principalem, non potest fieri persecutio pœnæ contra fideiussorem, vt mox ostendemus; & tradit Magon, *decis. Lucens. 92. num. 10. & 11.* rationem reddens, quia litis pendencia cum principali, prodest etiam fideiussori, ne hoc casu illa pendente conveniri possit.

14 Dubia igitur reddi videtur supradicta resolutio, vel ex eo maxime, quia quando primum iudicium inchoatum fuit, si in eo sequatur sententia, nascitur ex illa rei iudicata actio & exceptio; quæ suum producit effectum non solum in illo primo iudicio, sed etiam in secundo quod postea mouetur: *l. fundi. & l. fundum. ff. de exceptio. rei iudic. l. 1. §. fin. de exceptio. furt. secisse dicat.* Nam absoluto reo principali, fideiussor ad nihil teneretur, cum liberatio principalis, iuvet fideiussorem: *l. cum is. ff. de fideiuss.*

15 His tamen non obstantibus, verissima est superius firmata conclusio, nempe quod exceptio litis pendentiæ cum debitore principali, non obstat, quominus agi possit contra fideiussorem; sequentibus tamen explicata declarationibus.

16 Et primo quidem, vt hæc regula locum non habeat, quoties agitur de obligatione conditionali: Exemplum. Si quis debitori promiserit tradere grana illi vendita per creditorem, & fideiussor se fideiussorio nomine, pro pretio illorum granorum obligaverit *traditis granis.* Et tamen grana in effectu tradita non fuerint, tunc quia obligatio conditionalis est per fideiussorem præstita, & per consequens si grana non tradantur, sed super illorum traditione facienda, lis fuerit pendens, vel aliàs causa præuenta, inter emptorem qui est principaliter obligatus, & venditorem qui est præteritus creditor, non potest interim fideiussor conveniri, & obstat creditori contra fideiussorem agenti exceptio præuentionis; seu litis pendentiæ, inter ipsum & emptorem principaliter obligatum: vt bene explicat Cyriac. Nig. *controuers. §. 46. num. 55. & seqq.* qui hoc ampliat vt locum habeat in quacunque conditione siue expressa siue tacita: vt *ibidem* num. 78.

17 Idem dicendum est, si debitor principalis opposuerit exceptionem non numeratæ pecuniæ, aduersus creditorem, eumque hac de causa in ius vocari curauerit, quia exceptio huiusmodi, si prodesset principali, vt potest quod in illa esset fundatus, prodesset etiam fideiussori, & sententia quæ super non numeratæ pecuniæ exceptione proferretur, esset præiudicialis actioni contra fideiussorem mouende, & quoad ipsum quoque produceret exceptionem rei iudicatæ: quia cautio emissæ sub spe futuræ numerationis habet tacitam conditionem, si pecunia numeratio fuerit subsequens: *l. fin. C. de non numer. pecun.* Et ideo si principalis hac exceptione se tueri iure possit, fideiussor, quasi ex defectu tacite conditionis defenditur: *l. tam mandatori, & ibi. Bald. num. 3. C. de non numer. pecun.* Mantica *de tacit. convent. lib. 16. tit. 15. num. 6.* Idem de omnibus aliis exceptionibus rei coherentibus dicendum est, quales sunt exceptio-

nes obligationis nondum nate, vel inutilis, item compensationis, nouationis, & similes, de quibus agere nostri non est instituti, sed eas copiose exponit Mantica, in dicto tract. *de tacit. convent. dicto lib. 16. tit. 15. per tot.* Hering, *de fideiuss. cap. 27. parte 4. numero 1.2. & sequentibus.* Sed hoc non tam ex naturâ præuentionis, quam ex vi & naturâ iudicij præiudicialis; ex iis quæ de causis præiudicialibus tradimus, parte 1. cap. 15.

29 Et hoc casu, cautela datur pro fideiussore ad euitandas molestias, vt compareat, adherendo liti existenti inter creditorem & debitorem principalem, & adhesionem suam ipsi creditori intimari procuret, ne ignorantie causam allegare possit, Marfil. in rubric. *de fideiuss. n. 320.* aliàs est, *n. 274. versic. Quod tamen ipse hoc intelligit.* & est, *sub q. 16.*

30 Alia quoque datur cautela, vt debitor principalis huiusmodi exceptiones proponens reales, seu rei coherentes, seu etiam mixtas, hoc est personæ quidem sed respectu rei inherentes, petat pro interesse quod habet, ne à fideiussoribus per ipsum datis molesteretur, inhiberi creditori de turbando se ipsum & eius fideiussores lite pendente: quod fieri de iure posse testatur Marfil. *dicta quest. 36. num. 321.* aliàs *275. & sequentibus.* Implorato videlicet iudicis officio, quod hoc casu propter æquitatem denegari non debet. † Quod semper intelligendum est, vt procedat in casibus, in quibus causa & exceptio principalis connexitatem habet cum causâ & iure fideiussoris, aliàs si ageretur de causâ vel exceptione non habente connexitatem illam, talis inhibitio siue ad instantiam principalis siue ad requisitionem fideiussoris obrecta, de turbando fideiussores, illis minime suffragaretur, sed solis principalibus colligatoribus, nec ad fideiussores esset extendenda: eademque ratione si fideiussores ob causam non habentem connexitatem cum iure principalium, aliquas similes obrinerent inhibitiones de ipsis turbando, non suffragarentur Principalibus, nec ad eos extendi deberent, Lancell. *de attent. parte 2. cap. 20. de attent. post inhibiti. limit. 6. num. 18.*

31 Inferitur etiam ex supradictis, quod si quis euictionis nomine, pro alio fideiussorem interposuerit, & is qui principaliter euictionem promiserit, præuentione vltus sit aduersus præuidentem ipsum de euictione teneri, & super hoc inuicem contendant, non potest alius iudex pendente ista lite adiri, vt fideiussor id quod promissit præstare teneatur. Quia cum sit obligatus sub conditione, quæ non potest esse verificata, donec cognitum fuerit verum verum sit esse locum euictioni, causa huius fideiussoris non potest separari ab illâ lite principalis, nec contra fideiussorem separato iudicio agi potest, nisi prius iudicatum fuerit euenisse casum euictionis, & illi locum esse: Rota apud Zach. *de obligat. Camer. decis. 103. num. 14.* Sed dubitari potest verum finitâ lite inter emptorem & venditorem, super aliâ euictione & sequutâ sententia, per quam declaratum fuit locum esse euictioni, & venditorem ad eam teneri, executio contra fideiussorem fieri possit coram alio iudice, & alio scribente Notario, qui non scripsit in lite desuper contra principalem motâ & iudicatâ. In hoc dubio distinguendum est. Primo enim si quærat verum fideiussor possit coram eodem iudice conveniri: veritas est quod etiam si iudex haberet dumtaxat facultatem cognoscendi in certis casibus, veluti in locis in quibus Consules Artium cognoscunt de causis artem suam tangentibus, censentur eandem iurisdictionem habere in dependentibus, quales sunt fideiussiones & pœnæ appositæ

in contractibus factis super rebus artem illam concernentibus, & ideo coram ipsis fideiussoribus quoque citari & condemnari possunt, & per consequens sententia contra ipsos ab eodem iudice mandati executioni; Bald. in l. si quis, §. rationem, ff. de edend. & in l. cum vendente, Cod. ubi causæ fiscales. Sequitur Pacian. de probat. lib. 1. c. 26. num. 45. & 46. Secundo, si fideiussor non fuerit coram illo iudice citatus, nec condemnatus, recurrendum est ad regulas generales hoc capite constitutas, vtrum agatur de submisso & obligato per obligationem Cameralem, quo casu locus est variationi, vel casu quo fuerit condemnatus, vtrum sententia mandetur executioni per officium iudicis, an vero agatur actione in factum, & aliæ considerationes adhibendæ, quæ in aliis casibus adhiberi solent, & nominatim quas per totum hoc caput afferimus, differentes an & quando causa fideiussoris, connexitatem habeat cum causa principalis, & præuentione contra vnum facta liget alium; prout in sequentibus declarationibus fufius continetur.

33 Quod autem de fideiussore euictionis dictum est, eadem prorsus ratione locum habet in fideiussore indemnitaris, qui pro alio se obligauit, in defectum bonorum debitoris principalis, seu creditori promissit se soluturum quantum minus à debitore consequi poterit, cum hoc casu non possit agi contra fideiussorem nisi præuia excussione principalis, & ideo litis pendencia, imò & præuentione contra principalem nocet actioni, quæ intentaretur contra huiusmodi fideiussorem, non tam ex naturâ præuentionis, quam ex eo quod vnum iudicium est alteri præiudiciale: Cancr. lib. 2. cap. 5. de fideiuss. quest. 29. n. 7. Et facit à simili quod licet secundum opinionem in Rota Romana obseruatam, in Saluiano interdicto, non requiratur excussio; tamen quando agitur de fideiussore indemnitaris, vel alio qui non potest conueniri nisi in subsidium principalis debitoris, excussio omnino præcedere debet, non ex naturâ Saluiani, sed ex natura actionis propositæ, & non factâ excussione, creditor agens contra fideiussorem, malè agit, & à iudicij limine repellendus est, veluti in patre qui pro dote soluta filiofamilias, non tenetur nisi tanquam fideiussor subsidiarius, & aliis similibus casibus; Pacif. de Salu. interdict. inspect. 3. cap. 4. n. 108. & 109. Duran. decis. 40. num. 48. Galerat. de renuntiati. centur. 1. cap. 7. num. 8. Cancr. d. par. 2. cap. 5. num. 77. Strach. de affectu. par. 3. num. 56. & seqq. fol. mih. 15.

34 Secunda declaratio est, vt regulariter litis pendencia non impediat, quo minus agi possit contra fideiussorem, si aduersus principalem actum sit, aut è contra cum principali si aduersus fideiussorem, nisi tamen lata fuisset sententia absolutoria in fauorem principalis, tunc enim agenti contra fideiussorem obstarer exceptio rei indicatæ, vel si in fauorem fideiussoris lata esset absolutoria ex causâ, quæ non respiceret personam fideiussoris, sed tangeret & vulneraret obligationem totam, tam principalis quam fideiussoris; ex notatis per Menoch. consil. 595. n. 11. & 12. † Vbi tamen bene aduertit, distinguendum esse vtrum sententia absolutoria fuerit lata ex eo, quod debitum petiit per creditorem prætensum, non erat debitum, vel lata fuerit ex eo quod non erat probatum, Si enim sententia lata fuerit ex eo quod non fuit probatum, quod pro parte creditoris erat probandum, tunc absolutoria in fauorem alterius lata, alteri prodesse non potest. In dubio autem sententia præsumitur lata ex eo quod non fuit probatum, vt ipse notat ibidem num. 16. post Bart. in l. à duobus,

§. à fideiussore, ff. de iureiur. Et ita intelligendus est Cattr. consil. 37. superius allegato, vol. 1. vt ipsemet ibidem explicat n. 3. bi; Quia potuit ferri ex eo quod actor non potuit probare.

Idem dicendum est, si sententia lata fuerit in fauorem principalis, aut etiam fideiussoris ob solum priuilegium personæ coherens, veluti ob fauorem minoris ætatis, aut aliâ simili de causa respiciente solum alterutrius personam, quia tunc non prodesse fideiussori, si ex priuilegio principalis, & è contra: Rota apud Zach. de obligat. Camer. decis. 110. num. 18.

Tertia declaratio est, vt litis pendencia contra principalem debitorem se opponentem, & contententem se nihil debere, aut in nihilo teneri erga creditorem, prosit ipsi quoque fideiussori, qui excussione beneficio non renunciauit, quia (vt superius dictum est) cum debeat præcedere excussio principalis debitoris, & ipse prætendat se nihil debere, questio illa præiudicialis debet prius terminari, antequam ad fideiussorem deueniri possit. Hering. de fideiussor. c. 27. parte 4. n. 7. vers. maxime: & n. 112. † Si enim fideiussor se obligasset tanquam principalis & in solidum, non esset simplex fideiussor, nec illius obligatio dici posset accessoria, imò esset principalis; Rota apud Zach. d. dec. 110. n. 12. & 13. & in eodem tract. de obligat. Camer. q. 3. n. 17. 18. & 19. Vbi, quod tali casu fideiussor non potest opponere nullitatem obligationis eius ad quem negotium principaliter pertinet. Et hoc est quod voluit Cattr. d. consil. 87. n. 3. vers. Ad tertiam, & n. 1. vers. Præterea vol. 1.

Quarta declaratio est, vt fiat differentia inter fideiussorem iudicij & fideiussorem contractus, quæ processuræ omnes & sententiæ, quæ dantur inter creditorem & principalem debitorem, afficiunt fideiussorem iudicij, adeo vt sententia possit contra ipsum quamuis in iudicio non citatum mandari executioni, absque nouo processu. Sed quando agitur de fideiussore contractus, tunc processus cum principali debitore factus, huiusmodi fideiussori nocere non potest, sed nouus requiritur processus, & hæc noua causa dicitur, ex Cancr. lib. 2. var. resol. c. 5. de fideiussor. n. 124. & seqq. Cost. de rata, q. 222. Vbi hoc explicat & limitat, necnon in tract. de subsid. remed. 30. n. 19. Rota apud Coccin. dec. 84. n. 24. & dec. 216. n. 4. & 5. & est vulgata & communiter recepta distinctio.

Et ex prædictis colligitur responsio ad dubia superius contra dictam resolutionem proposita. Ad primum siquidem, dum dicitur dari connexitatem inter causam fideiussoris & debitoris principalis, & ideo ne continentia causæ diuidatur, totum negotium vtriusque coram eodem iudice tractandum esse. Respondetur causam principalis debitoris cum causâ fideiussoris, in certis casibus esse connexam, in aliis vero nullam dari inter illas connexitatem, vt supra explicatum est. Et propterea præuentionem locum habere inter has duas causas, si connexæ sint; si minus, causas esse diuersas, & præuentionem in vnâ factam, non trahere aliam. Veluti si agatur de fideiussore in subsidium obligato, qualis est fideiussor indemnitaris, vel qui promissit soluere quantum minus creditor à principali debitore, cõsequi poterit, seu in defectum bonorum debitoris, & aliis similibus casibus, veluti de fideiussore de soluendo indicatum, aut in casum futuræ succumbentis, de quibus actum est supra, n. 26. & seqq. His enim casibus ab vna ad aliam causam nulla datur præuentione, iuxta resolutionem datam. Videlicet quod si prius actum

actum fuerit contra similes fideiussores, antequam conditio fuerit adimpleta, vel actio nata in fideiussore indemnitatis, vel in eo qui promissit, quanto minus creditor à debitore consequi poterit, non erit præventio, sed nullitas. Si verò actum primò fuerit contra debitorem principalem, in illis casibus, non est querendum de præventionis; sed tamen causa contra debitorem principalem intentata, impedit, & præiudicat quoad fideiussorem huiusmodi; non ex capite præventionis, sed ex capite præiudicialitatis iuxta resolutionem datam *hoc eodem cap. n. 28. in fin.*

Ad secundum, Fatetur causam principalis præiudicalem esse ad causam fideiussoris, quando ante quam agatur contra fideiussorem, debet præcedere excussio debitoris principalis: Sed postquam lata est sententia, & facta excussio ipsius, ita ut de eà amplius dubitari non possit, tunc cessante præiudicialitate, dicimus posse agi contra fideiussorem separato iudicio: nec obitare illo casu exceptionem *l. ubi coepimus, ff. de iudic. seu præventionis*, quia causa fideiussoris nullam amplius dependentiam habet à causa principalis debitoris, quæ iam finita est, ergo cessante causa præiudicio, cessat quoque illius effectus, *capitulum cessante de appellat.*

Eadem rationes, quando agitur de fideiussore obligato pro pœnâ, mirum non est si causa principalis vi præiudicialis debeat prius terminari, iuxta Maggon. *decis. Lucen. 92. num. 10. & 11.* quia hoc casu talis fideiussor continet tacitam conditionem, quatenus pœna debeat; & per consequens, quandiu disputatur, vtrum sit locus præstationi pœnæ, non potest interim fideiussor cogi, aut separato iudicio in ius vocari pro satisfactione creditorum faciendâ, cum nondum fuerit verificata conditio sub quâ fideiussor obligatus est.

Ad tertium dubium, respondetur, illud procedere, quando agitur de exceptionibus rei coherentibus, quæ si competunt principali, transeunt in fideiussorem, ut supra dictum est; sed exceptio rei indicatæ, non dicitur coherere rei, quia fieri potest, ut debitor principalis absolvatur, & tamen fideiussor teneatur ad solutionem; maxime si se in solidum, & uti principalem obligaverit: veluti si principalis absolvatur ex capite minoris ætatis, aut simili de causa respiciente eius personam. Aut si lata fuerit sententia ex eo quod creditor non bene suam intentionem probavit adversus principalem, quam postea melius probare poterit contra fideiussorem: *Bart. in l. ex duobus, in 4. quest. ff. de duobus reis, num. 16. Castren. dicto consil. 87. num. 3.* in responsione ad secundam obiectionem, *volum. 1. Menoch. dicto consil. 795. num. 16.*

Cæterum, quæ de fideiussoribus dicta sunt, adaptari possunt ad plures reos debendi, quia facta electione vnus contra quem agatur, non fit præiudicium quoad alios simul obligatos: imò e contra quemlibet separato iudicio agi potest, *l. creditor ff. mand. l. fin. & l. reos C. de fideiuss. Caltren. consil. 391. vol. 1.* Nec sententia pro vno ex correis lata, præiudicat creditori, quominus agere possit contra alios: si lata fuerit ex eo; quod non fuit probatum, prout in dubio presumitur; iuxta Menoch. *dicto consil. 795. num. 16.* & copiose per Hering. *in tract. de fideiuss. cap. 10. §. 1. ff. de electione, per tot.* In summâ, pro totali huius puncti resolutione distinguendum, inter sententiam absolutoriam latam in fauorem vnus ex correis debendi, & condemnatoriam. Nam condemnatoria nunquam nocet, sed nouo iudicio contra fideiussorem opus est. Sed absolutoria quandoque

prodest correo, quandoque non prodest: ut dicit Bart. *in d. l. ex duobus, n. 26. ff. de duobus reis.* Et quod de sententiâ condemnatoriâ dictum est; maxime procedit in causis criminalibus, veluti si contra vnum ex reis feratur sententia, eò quod falso instrumento vsus sit. *Barr. in l. denunciasset 17. §. queritur num. 1. in fine, ff. ad l. Int. de adul. & est text. expressus in l. si veris 2. C. de fide instrum. Alexand. in l. sapè, num. 42. ff. de re iud. Scacc. in tract. de re iudic. gloss. 14. q. 12. num. 108. & 109.*

Quod autem ad sententiam absolutoriam attinet, tres casus post Bartol. considerandi sunt. Primus est, si absolutoria lata fuerit super facto, quasi non fuerit debitum, vel contractum, & tunc prodest alteri correo. Secundus, si sententia lata fuerit super iure, declarando quod correo obligatus quid sit, sed quod de iure non potuit obligari. Et hoc casu, aut correo non potuit obligari ipso iure, & sententia absolutoria non prodest alteri correo, quia non sunt duo rei. Aut potuit quidem obligari, sed habet exceptionem personalem, aut quia creditor non probavit suam intentionem, & his duobus ultimis casibus sententia pro vno lata prodest aliis si sunt socii. Si non sint socii, non prodest. Tertius casus est, quando dubitatur vtrum sententia lata fuerit ex eo quod non sit debitum, vel ex eo quod non sit probatum, & tunc lata videtur quia non probatum, & propterea absolutoria lata pro vno non prodest alteri, nisi sint socii, ut Bartoli sententiam exponit Menoch. *d. consil. 795. n. 17. versic. Tertius est casus.*

Insuper aduertendum est, quod licet regula supra firmata vera sit, tamen illi locus non est, quando agitur de causa connexa vel indiuidua, qualis est regulariter redditio rationis inter plures socios, vel tutores: si enim vtriusque causa diuidi & discerni possit, regulæ locus est, ut scilicet diuersa sint vtriusque iudicia, iuxta *l. 1. & 2. C. de confort. eiusdem litis.* Quæ discretio vtriusque negotij si cessauerit, tunc causa coram vno eodemque Iudice tractari debet. Adeo ut si vnus ex sociis sit Clericus, alij vero sint laici, tota causa inseparabilis sit, & coram iudice Ecclesiastico ratione maioris prærogatiuæ & dignitatis tractanda: idem dicendum si vnus ex consortibus aliunde priuilegium fori habeat, & hoc ne continentia causa diuidatur. Ad quod faciunt notata per Scac. *de re iudic. gloss. 14. q. 12. n. 10.* post Surd. *conf. 13. n. 6.* Pe. *regr. de fideic. art. 53. n. 4.* in 3. *concl. & alios.* Debet etiam idem adhiberi Notarius, qui scribere coepit in causa correi, vel socij indiuidua, quia non est noua causa, sed eiusdem iam præuentæ continuatio: *Bald. in l. precipimus, in fin. C. de appell. Socin. Sen. consil. 82.* super questionibus, *col. ultim. in princ. n. 10. vers. nona conclusio. Aretin. consil. 25.* Vilo themate ad me transmissio, *col. fin. n. 3. versic. circa secundum est dicendum.* Couar. *pract. q. 34. colum. 2. n. 2. vers. quod si contingat.* Gracian. *discept. for. c. 115. n. 8.*

Quæ resolutio, etiam ad plures correos extendenda est, ut videlicet si causa sit indiuidua, totum negotium decidi debeat per Iudicem superiorem, si præueniens non habeat in omnes iurisdictionem, veluti si aliqui sint Clerici, ut explicat Bar. *in l. omnes C. arbit. tut. Mynsing. centur. 1. obseru. 4. n. 2.* vbi dicit in Camera obseruatum fuisse, in quadam causa in qua erant sexaginta rei, omnes diuersarum iurisdictionum, quorum medius superior erat Imperator, quod quia eadem erat causa, & ad idem agebatur, merito omnes & singuli ad supremum Imperij tribunal citati fuerant, illorumque de linatoriis exceptionibus non attentis, liris contentatio iniuncta, ne cause contentia diuideretur. Sic quoque quando vnus ex reis

immediatè subiectus est Imperio, consortes verò sub diuersis iurisdictionibus particularibus reperiuntur, tota causa ad huius instantiam deuoluitur ad iudices Imperij. Ratio est, quia in indiuiduis, sententia lata quoad vnum ex habentibus interesse conexum, prodest alijs, *Surd. conf. 190. n. 12. & 13. & dicto conf. 23. n. 6.* Vnde non debent lites multiplicari, cum causa vnus hoc casu sit causa omnium.

CAPVT XIX.

ARGVMENTVM.

De venditore agente contra tertium, cui de mandato emptoris merces venditas tradidit, si agat contra istum, qui merces recipit, deinde separato iudicio agere velit contra emptorem, vtrum illi obstat exceptio præuentionis. Item quid si Macellarius præuenerit agendo contra expensidorem cui carnes tradidit, aut is qui cum procuratore contraxit, agere velit contra Dominum, vtrum possit opponi præuentione, ex actione contra procuratorem mota.

SVMMARIVM.

1. Causa præuentionis contra eum qui merces recepit, non obstat actioni mota contra illum qui merces emit.
2. Causarum diuersitas in quibus consistat.
3. Venditor, qui de mandato emptoris, merces alicui tertio tradidit, non habet actionem contra istum tertium, sed tantum contra emptorem.
4. Macellarius agens contra expensidorem cui carnes tradidit, agendo contra ipsum non præuenit, sed contra Dominum separato iudicio, & in alio tribunali agere potest, nisi expensidor conueniatur nomine officij.
5. Expensidor vtrum teneatur proprio nomine erga Macellarium.
6. Magister vel Dominus non ligatur actione contra famulum vel procuratorem proprio nomine intentata, quin possit non obstante præuentione nouum iudicium intentare vel pati.
7. Procurator, quando proprio nomine se obligare censetur.

Asvs talis fuit aliàs in Rotà disputatus. Franciscus vendidit frumentum Rectoribus Hospitalis, & illud de mandato Rectorum consignauit pistori euidam, cuius operà Hospitalis utebatur: venditor iste egerat contra pistorem pro pretio frumenti consequendo; postea nouo iudicio agere voluit in alio tribunali contra Hospitalis. Quæsitum fuit vtrum obstat præuentione, an vero causæ istæ hospitalis & pistoris possint separato iudicio, & coram diuersis iudicibus intentari.

1. Resolutum fuit non dari præuentionem vnus causæ ad aliam, sed quamlibet separatim tractari posse. Primo, quia vna non est alteri præiudicialis, nec sententia in vna proferenda, parit exceptionem rei iudicatæ in alia. *fundum. & l. fundi. ff. de except. rei iudic. & ibi Bart. & DD. & in l. edita. & ibi Bart. n. 14. C. de edend. & Secundo, quia causæ non sunt ita con-*

nexæ, quin vna ab alia separari possit; iuxta notata per nos, idem de causis connexis, vel præiudicialibus egimus. Tertio, quia quilibet hoc casu suas separatas habet rationes & exceptiones. *Afflict. dec. 354. n. 13. Menoch. de arbit. cas. 95. n. 8.*

Sed nec in materia principali venditor frumenti bonum ius fouebat contra pistorem, non obstante traditione frumenti illi facta; cum tradendo illi frumentum, suam potius obligationem distinxisset, quam cum pistore illo contraxisset videretur, vt bene ostendit Rota *decis. 434. p. 2. recentior. per totam decis.*

Idem dicendum existimo, si macellarius expensidori carnes tradiderit, & contra expensidorem egerit pro pretio carnum ad vsum familiæ traditæ: si enim postea contra Dominum agere velit, nulla contra Dominum ipsum causata fuit præuentione, cum duæ hic sint causæ separatæ, & diuersæ vtriusque defensiones, nisi macellarius expensidorem officij nomine conuenisset, vt ex supradictis rationibus & decisione Rotæ euidenter colligitur. † Vix autem contingere potest, vt expensidores proprio nomine conueniri possint, nisi tamen constet macellarios fidem expensidorum fuisse sequutos, illisque propriæ personæ non Domini contemplatione carnes tradidisse, veluti si expensidor esset persona cognita, & Dominus esset extraneus, incognitus, vel breui discessurus: ex doctrina Castr. in l. 1. §. sed exercitor emss. de exerc. Vbi dicit quod si procurator nomine absentis contrahat, censetur, quod contractus eius contemplatione factus fuerit: ergo à simili idem dicendum in eo qui breui discessurus est. Quod fufius explicat Gabriel, *conf. 71. per totum, & maxime n. 12. 13. & seqq. vol. 1.*

Idem dici potest de procuratore ad negotia, qui nomine officij conueniatur: eadem est contra ipsum actio, quæ & contra Dominum, & per consequens per litem contra procuratorem nomine officij institutam præuentione oritur respectu Domini, & contra. Secus est, si procurator nomine officij, sed proprio conueniatur, tunc enim noua est actio & distincta à lite mota contra Dominum, & sic præuentioni respectu vnus ad alteram nullus est locus, vt ex supradictis manifestè colligitur & nominatim ex illa *decis. 434. p. 2. recent. †* Quando autem quis proprio nomine, an vero ratione officij dumtaxat conueniri possit, compendiosè hic referemus ex traditis per Gutierres in tract. de iuel. p. 2. c. 13. nempe quod procurator non tenetur nisi ratione officij. Primo, quando contrahit procuratorio nomine, & nihil ipsi acquiritur. Secundo, quando procurator aliquid simpliciter conficitur, & ad nihil se obligat. Tertio, quando contractus Domini contemplatione factus est. Quarto, quando agitur de re quæ soli Domino conuenit. Quemadmodum autem plures sunt casus in quibus procurator tenetur dumtaxat nomine officij, ita & plures sunt in quibus tenetur proprio nomine. Et primo quidem, quando expressè fidem suam obstrinxit. Secundo, quando licet contrahat vti procurator, tamen bona sua propria expressè obligat. Tertio, quando fecit se procuratorem in eo in quo mandatum non habebat. Quarto, si se & suos heredes obligauerit. Quinto, quando contractus intuitu & contemplatione procuratoris celebratus fuit. Sexto, quando contrahit super negotio ad se pertinente. Septimo, quando procuratori ex contractu aliquid acquiritur. Octauo, quando celebrat contractum cuius vigore ex natura rei ipse obligator; veluti si promittat de rato. Hos casus refert & explicat Gutierres *dicto c. 13.* copiosius. Sed cauti procuratores in instrumentis expressè protestantur, se nolle propria bona, villo modo obligare.

CAPVT